

dr. Mátrai Márta és Molitórisz-Dobri Edit

KÜLÖN ÉLÜNK – EGYÜTT NEVELÜNK

Kisokos a válás, külön költözés témájához

Weöres Sándor:
Eltévedt gyerekek

Mentünk a mezőn
s egyszer valahol
elveszett az út
lépteink alól,
minden csupa fű,
derekunkig ér
tenger vadvirág,
zsálya, pipitér,
nem látszik torony,
erdő rejti el,
eztán nincs nekünk
távol, se közel,
jó és rossz irányt
semmi se mutat,
nem leljük soha
többé az utat.

KÖSZÖNTŐ

Egy család életében a szülők különválásának folyamata krízishelyzet. Olyan új kérdésekkel, feladatokkal és kihívásokkal kell megbirkózniuk a felnőtteknek és a gyerekeknek egyaránt, melyekkel az addigi életükben nem találkoztak. Ráadásul amellet, hogy az új problémák megoldására eszköztáruk hiányos lehet, a családtagok érzelmi állapota is instabillá válik, viszonyulásaikban átalakulások kezdődhetnek. A legtöbb szülő természetes módon törekszik arra, hogy a gyermeke számára a lehető legkevésbé legyen megterhelő ez az élethelyzet, de válás közben - még a megfelelő körültekintés mellett is - nagyon sok a kérdés és bizonytalanság.

„A jövőben hogyan gondozzuk majd a gyerekeinket? Hol és kivel élnek majd a gyerekek, hogyan találkoznak velünk? Hogyan fogunk dönteni, és hogyan tudjuk a felelősséget vállalni? Mit tehetek, ha a család helyzete később megváltozik, és szeretném újra gondolni az eddig működő megoldásainkat? Hogyan fogom én ezt túlélni? Hogy segítsen a gyermekem? Mi játszódik le bennünk? Kitől kaphatok külső segítséget?”

Hisszük, hogy a család életének legjobb szakértői maguk a családtagok. A szülők felelőssége, hogy a különválás során és az új élethelyzetben is olyan körülményeket teremtsenek, melyek a gyermekek számára biztonságosak és érzelmi stabilitást adnak. Mi szakemberek azonban tudjuk segíteni a szülőket a tudatos döntéshozatalban, mérsékelve ezzel a túlfűtött érzelmek alapján, felindulásból hozott és átgondolatlan döntések negatív hatásait.

2020-ban íródott kiadványunk első változata. Az akkor megfogalmazott célunk azóta sem változott. A szülők bizonytalanságérzetének csökkentéséhez, azaz a tudatossághoz fogalmak tisztázásával, eljárások érthetővé és átláthatóvá tételével szeretnénk hozzájárulni. Ám az időközben bekövetkező jogszabályváltozások indokoltá tették írásunk átdolgozását. Ennek mentén született meg kiadványunk második változata.

Ezúton szeretnénk megköszönni kollégáink észrevételeit, tanácsait, legfőképpen azonban azoknak a szülőknek tartozunk köszönettel, akik a segítő munka során megtiszteltek bennünket bizalmukkal és őszinte kérdéseikkel.

a szerzők

TARTALOMJEGYZÉK

I. Szülői felügyeleti jog	3.
Mit jelent a szülői felügyeleti jog?	3.
Hogyan gyakorolhatók a szülői felügyeleti jogok?	3.
Mi történik a szülői felügyeleti joggal, amikor a szülők különválnak?.....	4.
II. Kapcsolattartás	7.
A kapcsolattartás alapfogalmai	7.
Ki dönt a kapcsolattartásról?	8.
További fontos tudnivalók.....	10.
III. Milyen intézményekkel és eljárásokkal találkozhatunk?	12.
Család – és Gyermekjóléti Központ.....	12.
Gyámhivatal vagy gyámhatóság, vagy gyámügyi osztály?.....	13.
Pedagógiai Szakszolgálat.....	16.
Bíróság.....	16.
Mediáció és közvetítői eljárás	18.
IV. A válás, mint gyászfolyamat	19.
V. Milyen az „elég jó” válás a gyermek szemszögéből?	21.
Hogyan kommunikáljam a gyermekkel a válást?.....	21.
Hogyan tudom a gyermek érdekeit szem előtt tartani a válás során?	22.
VI. Jogszabályok, szakirodalom	25.
VII. Család- és gyermekjóléti központok elérhetősége	26.

I. SZÜLŐI FELÜGYELETI JOG

Mit jelent a szülői felügyeleti jog?

Jogokat és kötelezettségeket. Azt, hogy gyermekeink ügyeiben szülőként dönthetünk, azokban rendelkezhetünk, és jelenti azt is, hogy gyermekeink iránt felelősséggel tartozunk.

Elemei: a gyermek nevének meghatározása, gondozása, nevelése, életpályájának megválasztása, vagyonának kezelése, törvényes képviselője, a gyámnevezés, és a gyámság viseléséből való kizárás joga.

Szülői felügyeleti jogainkat gyakoroljuk, amikor döntünk arról, hogy pl.: Milyen elvek mentén neveljük a gyerekünket? Melyik óvodába járjon? Fényképe megjelenhet-e az iskolai honlapon? Melyik orvost válasszuk, ha beteg, és milyen kezelést kapjon? Hogyan fektessük be örökölt vagyonát?

Szülői felügyeleti jogunk alapján ugyanakkor kötelesek vagyunk a gyerekünket megfelelően gondozni, lakhatásáról, ellátásáról, iskolábajárásáról stb. gondoskodni. Gyermekünket tájékoztatnunk kell az őt érintő döntésekről, biztosítanunk kell, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermekünk a döntések előkészítése során véleményt nyilváníthasson, törvényben meghatározott esetben velünk közösen dönthessen. Döntéseink során a gyermek véleményét - korára, érettségére tekintettel - megfelelő súllyal figyelembe kell vennünk.

Hogyan gyakorolhatók a szülői felügyeleti jogok?

1. Szülői felügyeleti jog közös gyakorlása - A szülők együtt döntenek
Alapvetően a szülői felügyeleti jogot a két szülő közösen gyakorolja. Akkor is, ha együtt élnek, akkor is, ha külön élnek.

Ez azt jelenti, hogy közösen döntenek a gyermekhez kapcsolódó bármilyen kérdésről, szülőként jogaik és kötelezettségeik egyenlők. Fontos, hogy egymással együtt kell működniük.

Adódhatnak olyan sürgős, azonnali döntési helyzetek, amikor az egyik szülő egyedül hozhat döntést (pl.: baleset esetén beleegyező nyilatkozat az orvosi beavatkozáshoz). Ilyenkor haladéktalanul tájékoztatnia kell a másik szülőt erről a döntéséről.

Előfordulhat - közösen gyakorolt szülői felügyeleti jog esetén is -, hogy a szülők között vita merül fel egy kérdésben, és nem tudnak

megállapodni. Ilyenkor kérelmükre a gyámhatóság dönt, a gyerek érdekeinek figyelembevételével. Pl.: Tanulhat-e fél évig külföldön a gyerekünk? Ez alól kivételt képeznek a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdések, mert ezekben a gyámhatóság nem fog döntést hozni. Pl: Gyermekünk milyen vallást gyakoroljon, mely egyház szertartásait látogassa?

2. Szülői felügyeleti jogok megosztása a két szülő között

A szülői felügyelettel kapcsolatos jogok gyakorlását és kötelezettségek teljesítését a külön élő szülők megoszthatják egymás között, figyelemmel a család körülményeire, életvitelére, a gyermek igényeire. Pl.: egyik szülőnél van a gondozás, nevelés joga, a másik szülőnél a vagyonkezelés joga. Ilyen esetben célszerű a megállapodást rögzíteni.

3. Egyik szülő feljogosítása a szülői felügyeleti jogok gyakorlására

Ebben az esetben a gyermekkel kapcsolatos döntéseket a szülői felügyeleti jog gyakorlására a bíróság vagy a gyámhatóság által feljogosított szülő hozza.

A különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adni, vagyis a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól megfelelő időközönként tájékoztatni kell a különélő szülőt.

Vannak olyan lényeges kérdések (jogszabály sorolja fel őket), amelyekben a szülőknek mindenképpen együttdöntési joguk és kötelezettségük van, ezek a következők: a gyermek nevének meghatározása és megváltoztatása; a gyermek szülőjével azonos lakóhelyén kívüli tartózkodási helyének, huzamos időtartamú vagy letelepedés céljából történő külföldi tartózkodási helyének kijelölése, a gyermek állampolgárságának megváltoztatása; a gyermek iskolájának, életpályájának megválasztása. (Kivételes esetben azonban a bíróság a különélő szülő ezen jogait is korlátozhatja vagy megvonhatja.)

Mi történik a szülői felügyeleti joggal, amikor a szülők különválnak?

A szülők meg tudnak állapodni a szülői felügyeleti jogok gyakorlásáról

A szülőknek lehetőségük van arra, hogy közösen döntsenek az általuk választott megoldásról.

1. A szülők dönthetnek úgy, hogy továbbra is **közösen** gyakorolják a

szülői felügyeleti jogaikat, úgy, mint amikor még együtt éltek.

Ezt a megállapodást a bíróság a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti perben végzéssel jóváhagyja, ha az egyezség kiterjed az alábbiakra: mi lesz a gyermek lakóhelye, ki fogja gondozni, és a nevelés sarokköveit is meg kell határozni, valamint végig kell gondolni azt is, hogy milyen módon fog a szülők közötti együttműködés megvalósulni. (A kapcsolattartás kérdéséről nem kell feltétlenül megállapodni a szülőknek.)

2. A szülők megállapodhatnak abban is, hogy a szülői felügyeleti jogaikat **megosztva** gyakorolják.

Ezt a megállapodást a gyámhatóság a szülők kérésére jegyzőkönyvben rögzíti, vagy a bíróság a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti perben jóváhagyhatja.

3. A külön élő szülők megállapodhatnak abban is, hogy kizárólag az **egyik szülő** legyen feljogosítva a szülői felügyeleti jogok gyakorlására. Ezt a megállapodást a gyámhatóság a szülők kérésére jegyzőkönyvben rögzíti, vagy a bíróság a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti perben jóváhagyhatja.

Nagyon fontos szabály azonban, hogy a szülők a fentiek szerint kötött megállapodásukat kizárólag közösen módosíthatják, ami azt jelenti, hogy egyik fél sem térhet el a jogok gyakorlásának megállapodásban rögzített mértékétől és módjától.

A szülők nem tudnak megállapodni - Bíróság dönt a szülői felügyeleti jog gyakorlásának kérdésében

Ha a különélő szülők nem tudnak megegyezni a szülői felügyeleti jog gyakorlásáról, akkor a bíróság fog dönteni. Vagy kérelemre, vagy a házasság megszüntetésére irányuló perben a gyermek érdekében hivatalból. Ilyenkor a cél a gyermek érdekében legmegfelelőbb döntés meghozatala.

Fontos, és a korábbi jogszabályhoz képest új rendelkezés, hogy ha az a gyermek érdekében áll, akkor a bíróság az egyik szülő kérelmére is dönthet a szülői felügyeleti jog közös gyakorlásáról.

A szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása

Több esetben is sor kerülhet arra, hogy a bíróság megváltoztassa a korábbi megállapodást/döntést.

Ha a közös szülői felügyelet gyakorlása során a szülők már nem tud-

nak együttműködni, akkor a bíróság a közös szülői felügyeletet bármelyik szülő kérelmére megszünteti.

Illetve, ha a megállapodás/döntés alapjául szolgáló körülmények utóbb lényegesen módosulnak ÉS ennek következtében a gyermek érdekében áll az, hogy a szülői felügyelet gyakorlásáról hozott korábbi döntést megváltoztassák.

II. KAPCSOLATTARTÁS

Amikor a szülők elválnak vagy a külön élés mellett döntenek, megszűnik a gyerekekkel együtt töltött idő szabad beosztásának lehetősége. A kapcsolódások kialakításának és megélésének természetessége a szabályozás által elvész. Így a kapcsolattartási kérdések a szülők között könnyen játszmába fordulhatnak.

Közös szülői felügyelet esetén a bíróság dönthet úgy, hogy a szülők felváltva, azonos időtartamban gondozzák a gyermeküket – ez a váltott elhelyezés. Ezt az esetet leszámítva az egyik szülő lesz az, aki gondozza a gyermeket (gondozó szülő), míg a másik szülő meghatározott módon és időközönként jogosult és köteles találkozni a gyermekkel (különélő szülő).

Legfontosabb tudnivalók

A kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a különélő szülő közötti családi kapcsolat fennmaradjon, és hogy a különélő szülő a gyermek fejlődését figyelemmel tudja kísérni.

A kapcsolattartás a különélő szülőnek joga és kötelezettsége is.

A kapcsolattartási jog a gyermek joga arra, hogy a különélő szülővel személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fent.

A gyermeket gondozó szülő a zavartalan kapcsolattartást köteles biztosítani, a kapcsolattartásra a gyermeket megfelelően fel kell készítenie.

Szülői felügyeleti jog közös gyakorlása esetén nem kell külön megállapodni a kapcsolattartásról.

Ha a szülői felügyeleti jogokat csak az egyik szülő gyakorolja, akkor a különélő szülővel való kapcsolattartást rendezni kell.

A kapcsolattartás alapfogalmai

1. **Folyamatos** kapcsolattartás:

- a. a személyes találkozást, azaz a gyermek meglátogatását, vagy a gyermek rendszeres elvitelét (az előre meghatározott időtartamban);
- b. a kapcsolat személyes találkozás nélküli fenntartását – pl.: skype, telefon, ajándékozás, levél vagy csomagküldés – jelenti.

2. **Időszakos** kapcsolattartás: magában foglalja a gyermekkel időszakonként, általában többnapos együttlétet, jellemzően az oktatási szünetekben, ünnepek ideje alatt.

A kapcsolattartás magában foglalja a gyermekeknek meghatározott időre történő külföldre vitelét is, pl. nyaralás (akár a folyamatos, akár az időszakos kapcsolattartás ideje alatt).

3., **Felügyelt kapcsolattartást** indokolt esetben rendel el a hatóság az illetékes család – és gyermekjóléti központnál (vagy más erre kijelölt szolgáltatónál - kapcsolatügyelet). A cél a családi kapcsolat megteremtése vagy annak helyreállítása a gyermek számára biztonságos, semleges körülmények között.

Az elrendelés okai többfélék lehetnek, pl.:

- a. a gyermek életkora (csecsemő),
- b. vagy a különélő szülő és a gyermek kapcsolatában rejlő előzmények (évek óta nem találkoztak, vagy a gyermek fél, ellenállást mutat),
- c. vagy objektív, környezeti okok (nincs hova vinni a gyermeket kapcsolattartásra).

A felügyelt kapcsolattartáson jelen van egy szakember, aki tanácsaival segíti a kapcsolat felépítését, rendezését.

4. **Segített/támogatott kapcsolattartás** esetén a kapcsolattartás a kijelölt helyszínen valósul meg, de a szakember már nincs folyamatosan jelen (pl. nyitott ajtónál játszik a gyermek és a szülő).

5. „**Zsilipelés**” Indokolt esetben (pl. ha a szülők személyes találkozása nem célszerű) a hatóság dönthet arról is, hogy a gyermek átadásának-átvételének helyéül a felügyelt kapcsolattartást biztosító helyszínt jelöli ki.

Ki dönt a kapcsolattartásról?

- A szülők egyezsége köthetnek róla.
- A kapcsolattartásról a gyámhatóság dönt. (Házasság felbontása és szülői felügyelet rendezése iránti per hiányában, valamint, ha bíróság döntésében nem rendelkezett a kapcsolattartás szabályairól.)
- A kapcsolattartásról a bíróság rendelkezik kérelemre vagy hivatalból a házassági, vagy szülői felügyelet rendezése iránti perben.

Hogyan érvényesül a gyermek érdeke a döntés meghozatalakor?

Egyezés esetén: A szülők maguk tehetik a legtöbbet azért, hogy a gyermeküket, családi előzményeiket, körülményeiket ismerve a

gyermek számára legjobb döntést hozzák.

A gyámhatóság a szülők egyezsége akkor fogja jóváhagyni, ha az a gyermek érdekében áll, és nem tiltakozik ellene az ítélőképessége birtokában lévő gyermek.

Gyámhatósági, bírósági döntés esetén: Az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményét figyelembe kell venni, és a döntés meghozatalakor a gyermek érdekének kell érvényesülnie.

Az eljárás során tárgyalást kell tartani, melyben a felnőtteket személyesen meg kell hallgatni. Lehetőség van arra is, hogy az ítélőképessége birtokában lévő gyermeket is meghallgassák (azt a gyermeket, aki megérti a vele kapcsolatban hozott döntéseket, és azok következményeit átlátja).

Mit tartalmazzon a kapcsolattartásról szóló egyezés?

Minél konkrétabb az egyezésünk a kapcsolattartás részletkérdéseiben, a jövőbeni viták esetén annál nagyobb segítségünkre lesz, illetve annál hatékonyabb lesz a végrehajtása. Ezért az egyezésben határozzuk meg:

- A kapcsolattartás formáját (folyamatos, időszakos).
- Az egyes kapcsolattartási formák gyakoriságát, időtartamát. (Pl.: Hogyan határozzuk meg a téli szünet felét olyankor, amikor a szünetidő páratlan számú nappól áll?)
- A gyermek meghatározott időtartamú külföldre vitelének lehetőségét vagy annak kizárását.
- Fontos, hogy az egyezés során vegyük figyelembe a gyermek életkorát és a család körülményeit a hosszú távú tervezés és a kiszámíthatóság érdekében.
- Mikor, hol, és hogyan fogjuk átadni/visszaadni a gyermeket? (A gyermek lakóhelyén, vagy az oktatási intézményben, vagy a gyermekjóléti központnál?)
- Miként fogjuk átadni/visszaadni a gyermek személyes okmányait, ruháit, és azokat a dolgokat, amiket szükségszerűen magával kell vigen? (házi feladata, kedvenc játéka, sportfelszerelése....)
- A gyermek átadásában, átvételében fog-e valaki segíteni? Ha igen, akkor ki?
- Hogyan gondoljuk megvalósítani a telefonos, skype-os (azaz a nem személyes) kapcsolattartást? Milyen gyakran, milyen időtartamban, ki biztosítja az ehhez szükséges eszközt?
- Hogyan fogják egymást tájékoztatni a szülők, ha a kapcsolattartás előtt akadály merül fel?
- Hogyan fogjuk az elmaradt kapcsolattartást pótolni?

- A gyermek elvitelével kapcsolatos kiadásokat hogyan viselik a szülők?

További fontos tudnivalók

Mit tehetek, ha szeretném megváltoztatni a kapcsolattartásról hozott döntést?

Ha a kapcsolattartásról a gyámhatóság döntött, akkor a megváltoztatás során is a gyámhatóság lehet segítségünkre.

Ha a kapcsolattartásról bíróság döntött, akkor a megváltoztatás is a bíróság hatásköre.

Mit tegyek, ha valami közbejön, azaz akadályba ütközik egy kapcsolattartás?

Mindkét szülőnek - késelem nélkül - tájékoztatnia kell az akadály felmerüléséről a másik felet. (pl.: Lázas beteg lett a gyermek vagy a jogosult szülő munkarendje megváltozik.)

A kapcsolattartások során a jogosult félnek fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást pótolni kell - a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül. Ez alól két kivétel van: ha a különélő szülő felróható magatartása miatt maradt el a folyamatos kapcsolattartás; vagy nem lehet felróni neki az okot, de az elmaradásról nem tájékoztatta megfelelően a gondozó szülőt.

Ha a folyamatos kapcsolattartás az időszakos kapcsolattartás idejére esik, akkor az időszakos kapcsolattartás felülírja a folyamatosat, azaz a folyamatos kapcsolattartás nem tud megvalósulni.

Az ünnepnapokra eső elmaradt időszakos kapcsolattartás nem pótolható.

Leggyakoribb vitás esetek, azaz a végrehajtás kérdései

Akkor beszélünk erről, amikor a megállapított kapcsolattartásra (vagy annak pótlására) nem - vagy nem a megfelelő módon - kerül sor, és ezt valamelyik szülő sérelmezi. (Pl.: Ha a különélő szülő nem kapja meg a gyermeket a kapcsolattartás idejére vagy nem a meghatározott időtartamra kapja meg.)

A kapcsolattartás végrehajtását a gondozó szülő és a különélő szülő is kezdeményezheti.

2020. március 1. napjától a kapcsolattartásra vonatkozó döntés (határozat/végzés) végrehajtásáról bíróság dönt, polgári nemperes eljárásban.

A hatáskör a járásbíróságnál van. Az illetékességet főszabály szerint a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye határozza meg.

Lehetséges esetek:

A kapcsolattartás szabályait – neki felróható módon - akár a gondozó szülő, akár a különélő szülő megszegheti. Ez történhet úgy, hogy a szülő:

1. határidőben nem tesz eleget a kapcsolattartási kötelezettségének,
2. a meghatározott határidő alatt nem pótolja a kapcsolattartást,
3. a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza,
4. vagy más módon meghiúsítja a gyermekkel való zavartalan kapcsolattartást.

Az eljárás megindítására 30 napos határidő van (melynek számítása a szabályok megszegésétől kezdődik).

Kapcsolattartás korlátozása, szüneteltetése, megvonása

Mindig a gyermek érdekében kerül rá sor!

A gyerekekkel, vagy az őt nevelő szülővel szembeni (súlyos) visszaélés, felróható magatartás esetén van rá lehetőség.

Amennyiben házassági vagy szülői felügyelet iránti per van folyamatban, a bíróság dönt a korlátozásról, vagy megvonásról. Egyébként a gyámhivatal dönt róla, kérelemre, vagy hivatalból.

Korlátozható a kapcsolattartási jog, ha a különélő szülő a kapcsolattartás jogával visszaél. Ilyen eset az, ha a kapcsolattartás szabályait visszaélésszerűen megszegi (például a kapcsolattartás végén nem viszi vissza a gyermeket), vagy önhibájából 6 hónapig nem él a kapcsolattartás lehetőségével. Ebben az esetben a kapcsolattartás formáját, gyakoriságát, időtartamát lehet megváltoztatni, vagy felügyelt kapcsolattartást lehet elrendelni. Azaz máshogy, vagy ritkábban, vagy kevesebb ideig fog a különélő szülő és a gyermek találkozni.

Szüneteltethető a kapcsolattartás súlyos visszaélés esetén maximum 6 hónapra. Különösen súlyos visszaélés esetén maximum 1 évig szüneteltethető a kapcsolattartás.

Ha a visszaélés következtében a gyermek nevelésének, fejlődésének súlyos veszélyeztetését is meg lehet állapítani, akkor a kapcsolattartási jog **megvonható** (pl.: gyermekbántalmazás esetén).

III. MILYEN INTÉZMÉNYEKKEL ÉS ELJÁRÁSOKKAL TALÁLKOZHATUNK?

1. Család- és Gyermejkölési Központ

Az intézményben zajló szociális segítő munka célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az okok megelőzése, a támogatás megszervezése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. Az intézmények feladata, hogy az illetékességi területén élőknek segítséget nyújtson a felmerülő problémák megoldásában.

A Család- és Gyermejkölési Központ egyének és családok számára, valamint a gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt.

Leggyakoribb szolgáltatások: szociális segítő munka, pszichológiai tanácsadás, pár – és családkonzultáció, mediáció, jogi tanácsadás, utcai szociális munka, hátralékkezelés, munkavállalási tanácsadás.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében további feladat a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése.

Az intézmény szolgáltatásai az illetékességi területén élők számára ingyenesek.

Az **illetékességet** a gyermek tényleges tartózkodási helye vagy a család / ügyfél lakóhelye határozza meg.

Az intézménnyel a következő módon kerülhetnek kapcsolatba a szülők:

1. A család életében felmerült problémák megoldása érdekében a kliens **önként** keresi fel az illetékes család - és gyermekjölési központot. Ez történik pl. ha a szülő segítséget kér a házastársától történő különválás folyamatában, mert szeretné, ha a közös gyermeke(ke)t a lehető legkevésbé viselné meg a válás.

2. A család – és gyermekjölési központ jelzést kap gyermekvédelmi probléma, **veszélyeztetettség** fennállásáról. A **jelzést** „bárki” küldheti, aki a gyermek veszélyeztetettségét vélelmezi vagy észleli (szülő, óvoda, iskola, védőnő, gyermekorvos, szomszéd, pszichológus, stb...).

Pl.: A szülők közötti elmélyült, tartós konfliktus, az időben elhúzódó,

és komoly érzelmi terheléssel járó válási folyamat („háború”) esetén a gyermek magatartása agresszívvé válik, vagy a gyermek fejlődésében komolyan visszaesik.

Mit jelent a veszélyeztetettség?

Az a gyermek veszélyeztetett, aki családjában vagy környezetében, ismétlődő vagy tartós fizikai, lelki bántalmazásnak, szexuális zaklatásnak, erőszaknak, elhanyagolásnak van kitéve és / vagy fejlődésében családjá, közvetlen környezete károsan befolyásolja. Testi vagy pszichés fejlődését ártalmas környezeti hatások, rossz interperszonális kapcsolatok akadályozzák, károsítják. A veszélyeztetettség nem feltétlenül akut helyzet, hanem lehet veszélyeztető folyamat következtében kialakult állapot is.

Mi történik a kapcsolatfelvételt követően?

A probléma és a körülmények megismerését követően:

1. További szolgáltatás felé delegáljuk az ügyfelet, ahol hatékony segítséget kaphat, pl.: jogi tanácsadás, mediáció, családterápia, pedagógia szakszolgálat, stb.

2. Néhány alkalmas találkozás során a nehézséget okozó élethelyzetben sikerül megoldást találni, pl.: ügyintézésben történő segítségnyújtás.

3. Alapellátás során a családsegítő és az ügyfél együttműködési megállapodást köthetnek. Együtt határozzák meg a problémát és a szociális segítő munka céljait. Írásban rögzítik a megoldás érdekében vállalt feladataikat. Rendszeresen találkoznak egymással, és időről időre értékeli a vállalt feladatok megvalósulását.

4. Védelembé vételi eljárás kezdeményezésére kerül sor az alábbi esetekben:

- a szülők együttműködésének hiánya a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében,
- súlyos veszélyeztetettség esetei (pl.: bántalmazás, súlyos elhanyagolás, szexuális abúzus...),
- az alapellátás nem vezetett eredményre.

2. Gyámhivatal vagy gyámhatóság, vagy gyámügyi osztály?

A gyámügyi hatáskör gyakorlója három különböző elnevezésen – gyámhivatal, gyámhatóság, gyámügyi osztály - jelenhet meg, mert a feladatokat, hatásköröket, illetékességet, eljárás módokat rögzítő jogszabályok is többféle megnevezést használnak. A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási ügyekben ők járnak el általános hatóságként.

A jelenleg hatályos szabályok alapján a kiadványunkban érintett kérdésekben az elsőfokú gyámügyi hatáskör a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalánál van.

Amennyiben az elsőfokú döntések ellen van jogorvoslati (fellebbezési) lehetőség, akkor arról a döntésben, határozatban mindig részletes tájékoztatást kapnak az ügyfelek (hány napon belül, hová kell benyújtani...!)

Illetékességi szabályok: Az eljárásra az a gyámhatóság illetékes, amelynek területén a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülőjének a lakóhelye található.

Ha a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülők lakóhelye különböző gyámhatóságok illetékességi területen található, a gyámhatóság illetékességét a gyermek lakóhelye határozza meg. (Ha a gyermek lakóhelye egyik szülőjének lakóhelyével sem azonos, az a gyámhatóság jár el, amelynek területén az anya lakóhelye található. Lakóhely hiányában a gyámhatóság illetékességét a tartózkodási hely határozza meg.)

Védelembé vételi ügyben a gyermek tényleges tartózkodási helye határozza meg az illetékességet.

A leggyakoribb gyámügyi eljárások:

2.1. Védelembé vételi eljárás

Az eljárás kétféle módon indulhat el:

1. a Család- és Gyermekjóléti Központ javasolja a gyermek védelembé vételét (ld. fentebb), vagy
2. jelzés érkezik a Gyámügyi Osztálynak a gyermek veszélyeztetése ügyében. A jelzést „bárki” küldheti, aki a gyermek veszélyeztettségét vélelmezi vagy észleli (szülő, óvoda, iskola, védőnő, gyermekorvos, szomszéd, pszichológus, stb...).

A hatóság beszerez minden dokumentumot és szakvéleményt, amely a veszélyeztettség megítéléséhez, a család helyzetének feltárásához, és a megfelelő beavatkozási pontok meghatározásához, az adekvát segítségnyújtás megszervezéséhez szükséges.

A Gyámügyi Osztály a védelembé vételi eljárásban tárgyalást tart, majd döntést hoz.

Ennek kimenetele kétféle lehet: megszünteti a védelembé vételi eljárást, vagy elrendeli a gyermek védelembé vételét.

A védelembé vétel: hatósági intézkedés, mely a szülők szülői felügyeleti jogát nem érinti, a gyermek a családban marad. A védelembé vétel során a hatóság kötelezi a szülőket és/vagy a gyermeket is a Család- és Gyermekjóléti Központtal való együttműködésre, továbbá magatartási szabályokat ír elő részükre a veszélyeztettség megszüntetése érdekében. (Pl.: egészségügyi szolgáltatás igénybevételére, pszichés támogatás igénybevételére vagy biztosítására, bizonyos viselkedéssel vagy kommunikációs magatartások követésére vagy az azoktól való tartózkodásra vonatkozóan, stb....)

A hatóság évente kötelezően felülvizsgálja a védelembé vételt, de rendkívüli felülvizsgálatot az ügyfelek bármikor kezdeményezhetnek egy éven belül. Az előírt magatartási szabályokhoz a feleknek tartaniuk kell magukat, eleget kell tenniük ezeknek.

2.2. Döntés közös szülői felügyelet körébe tartozó kérdésben

Előfordul, hogy a szülők, a szülői felügyelet közös gyakorlása körébe tartozó valamilyen kérdésben nem tudnak egymással megegyezésre jutni. Ilyenkor kérhetik a gyámhivatal döntését (a lelkiismereti és vallásszabadság körébe tartozó kérdések kivételével!).

Pl.: Melyik óvodába / iskolába járjon a gyermekük?

A cél, hogy a gyermek érdeke érvényesüljön, a számára legmegfelelőbb döntés születessen.

Az eljárás során a gyámhivatal a szülők közötti együttműködés, megegyezés előmozdítására is törekszik, ennek érdekében felajánlhatja, vagy elrendelheti, hogy a szülők vegyék igénybe a közvetítői eljárást. Az eljárásban meghallgatják a szülőket, és meghallgathatják a gyermeket is (illetve szükség esetén egyéb, az ügy szempontjából fontos más személyt).

Ha a szülőknek nem sikerül egymással megállapodni, a gyámhivatal döntést hoz.

2.3. Kapcsolattartás

A gyámhivatal a kapcsolattartás rendezése, korlátozása, szüneteltetése, megvonása kérdésekben is jogosult döntést hozni.

Kapcsolattartás rendezése

Ha a szülők a kapcsolattartás kérdéséről meg tudnak állapodni, egyezségüket a gyámhatóság jóváhagyhatja (amennyiben az a gyermek érdekében áll, és nem tiltakozik ellene az ítélképessége birtokában lévő gyermek).

Ha a szülők nem kötnek egyezséget a kapcsolattartásról, és nincs folyamatban házasság felbontása és szülői felügyeleti jog rendezése iránt per, akkor a kapcsolattartásról kérelemre a gyámhatóság dönt.

Kapcsolattartás megváltoztatása

Ha a kapcsolattartásról a gyámhatóság döntött, akkor a megváltoztatásról is a gyámhatóság fog dönteni.

Ha a kapcsolattartásról bíróság döntött, a megváltoztatásról is a bíróság dönt.

Korlátozás, szüneteltetés, megvonás

Mindig a gyermek érdekében kerül rá sor! A gyerekekkel, vagy az őt nevelő szülővel szembeni (súlyos) visszaélés, felróható magatartás esetén van rá lehetőség.

3. Pedagógiai Szakszolgálat

Ez az intézménytípus többféle módon is segítheti a gyerekeket és ezáltal a családokat. A váláshoz kapcsolódóan esetlegesen jelentkező zavarok, nehézségek, tünetek esetén (pl: bepisilés, magatartászavar, tanulási nehézségek, stb...). A pedagógiai szakszolgálat ilyenkor klasszikusan a nevelési tanácsadás keretében nyújt személyre szabott ingyenes támogatást.

4. Bíróság

Vannak élethelyzetek, melyekben egy kívülről érkező, végleges és a jog eszközeivel kikényszeríthető döntés hozza el a megnyugvást egy család számára. Amikor már sokféle megoldást megpróbált a szülőpár, az együttműködésük mégis kudarcot vall - a gyerekekhez kapcsolódó kérdéseket valakinek el kell dönteni. Ilyenkor a bíróság lesz segítségünkre abban, hogy a jogi kérdések tisztázódjanak. Ez azonban nem garancia arra, hogy a gyermekek számára a legmegfelelőbb döntés születessen.

1. Bírósági hatáskörbe tartoznak a **klasszikus peres eljárások**, melyek kérdései lehetnek: **a házasság felbontása; szülői felügyelet rendezése, kapcsolattartás; gyermektartásdíj.**

Ezek az eljárások valamelyik fél – vagy kivételes esetben a gyámhatóság - kereseti kérelmére indulnak meg.

2. **Bírósági nemperes eljárásban** születik döntés 2020. március 1. napjától a **kapcsolattartás végrehajtásának** kérdésében.

Tudnivalók:

A bírósági eljárás végén egy független, hozzáértő szakember véglegesen rendezi a jogi kérdéseket.

A bírósági eljárás jogvitákat rendez, a jogszabályok nyújtotta keretek között zajlik, bizonyítás fog lefolyni, és a perben a szülőket (felperes/ alperes) leggyakrabban ügyvédek képviselik.

A peres eljárás hosszú időt vesz igénybe, a kereset benyújtása és a végleges döntés meghozatala között évek telhetnek el. Tapasztalataink szerint ez a többszereplős eljárás nem csak eltávolíthatja a szülőket egymástól, hanem kifejezetten szembe fordítja őket egymással.

A szülők a legtöbb esetben a jogi eljárásban nem érzik kompetensnek magukat, az ügy képviselőjére megbíznak egy szakembert (ügyvédet), hiszen ők nem tudják „mit kell csinálni”, nem tudják hogyan kell fogalmazni, nem tudják milyen lépésekkel és következményekkel számoljanak.

Pedig a család életének legjobb szakértői maguk a családtagok, és a bíróság által meghozott döntést ők fogják működtetni, vagy rosszabb esetben elszenvedni!

Ezért fontos, hogy a szülő az eljárásban is szülőként tudjon gondolkodni, érezni, viselkedni, a szülő nem válhat mellékszereplővé a bírósági perben. Felelőssége van abban, hogy az eljárásban a fókusz a gyerekek valódi érdekén maradjon (és ne váljon az eljárás az ügyvédek közötti érdekérvényesítés terepévé).

Felelőssége van a szülőnek abban, hogy felismerje, ha egy hosszú és mindenki számára kimerítő, megterhelő „háború” indulna el, amelyben, mint egy spirálban, sodródnak a szülők az egyre merészebb és az eljárás szempontjából hatásosnak gondolt „fegyverek” felé. Ilyenkor érdemes megálljt parancsolni, és újra gondolni, hogy mit szeretnénk elérni, és azért milyen árat fogunk fizetni.

5. Mediáció és közvetítói eljárás

A mediációs eljárás a konfliktusban álló feleknek segít abban, hogy egy biztonságos, szakember által segített folyamat során megtalálják a számukra legmegfelelőbb megoldást. A mediáció lényege, hogy a felek nyissanak egymás felé, újra tudjanak egymással kapcsolatot teremteni és kommunikálni annak érdekében, hogy konfliktusukat mindkettőjük számára elfogadható módon rendezzék (win-win szituáció). A folyamat során a mediátorok felelnek azért, hogy a felek értékítéletektől mentes légkörben, egyenlő figyelmet, időt és esélyeket kapva artikulálhassák érzéseiket, érdekeiket, megoldási javaslatukat; biztonságos légkör megteremtésével, megfelelő kérdéseikkel és visszacsatolásaikkal segítik a feleket.

A mediáció soha nem a múlt, hanem mindig a jövőre, a megoldásra fókuszál.

A megoldás tartalmát mindig a felek adják, a mediátor a folyamatért felel. Így a „munka” nagy része is a feleknél van, ezt nem lehet megspórolni. A mediátor nem fog helyettünk gondolkodni és dönteni; hisz abban, hogy a legjobb megoldást az ügyfél tudja megtalálni a saját problémájára.

Ennél fogva a mediáció önkéntes, csak akkor tud segíteni, ha az ügyfél elkötelezett a probléma megoldására és az aktivitásra.

A mediációs folyamatot titoktartás jellemzi, kivéve, ha bűncselekmény elkövetése, vagy gyermek veszélyeztetettsége jut a mediátor tudomására.

A mediációs folyamatot megelőzi egy előkészítő ülés, amikor az ügyfelek külön-külön ismertetik helyzetüket, problémáikat. Ezt követi a közös (általában 3 órás) mediációs ülés. Ha nem sikerült egy ülés alkalmával lezárni a folyamatot, igény szerint további üléseket lehet tartani.

A gyermekekhez kapcsolódó eljárásokban a gyámhatóság és a bíróság is elrendelheti a közvetítói eljárást pl.: kapcsolattartás szabályozásakor, vagy szülői felügyelet iránti perben. A közvetítói eljárás lényegében egy mediációs eljárás. Amikor elrendelik, esélyt kapnak az ügyfelek, hogy önként, együtt, egymás igényeit meghallva, közös megoldást találjanak konfliktusukra. Ha a közvetítói eljárás eredményeképp megállapodás születik (és az nem ellentétes a gyermek érdekével) úgy a megállapodást a gyámhatóság / bíróság jóváhagyja.

IV. A VÁLÁS, MINT GYÁSZFOLYAMAT

Fontos szem előtt tartani és figyelembe venni, hogy a válás is egy gyász-típus, amelyben a veszteség nem köthető személyhez. A válási gyász tárgyvesztése maga a kapcsolat. Az együttélés azon minősége szűnik meg, amelyben a két fél korábbi egysége volt jellemző. A gyász érinti mindkét szülőt, és érinti a családban nevelkedett gyermeket, gyermekeket is. Az életközösség megszűnésének feldolgozása egy gyász-folyamat, melyben ugyanúgy megfigyelhetjük a gyász szakaszait, mint a halál okozta veszteség esetén.

A gyász szakaszai:

1. Érzelmi sokk, elutasítás szakasza:

Ugyanúgy jellemző a kiüresedtség, benutság érzése, mint az érzelmek túlburjánzása. A gondolkodás beszűkül. Elutasítás vagy részleges elutasítás nem csak ebben a szakaszban, hanem később is előfordulhat. Az elutasítás célja hogy időt nyerjünk. Így lehetőségünk lesz arra, hogy más, előremutató védekezési módszereket dolgozzunk ki, és alkalmazzunk a későbbiekben. A tagadás feloldása sok tényezőtől függ a válás gyászfolyamatában is: ki volt, aki kezdeményezte a válást? milyen gazdasági és szociális biztonsággal rendelkezünk? van-e a látókörünkben más válófélben lévő pár? milyen a generációs tudásunk a válásról? mi a saját attitűdünk?

2. A veszteség tudatosulásának szakasza:

A sokk megszűnte után érzelmek túlburjánzása, jellemzően düh és harag intenzív megjelenése várható. Ez az intenzív amplitúdó nagy türelmet és megértést kíván a közvetlen környezettől. Önmagunk hibáztatása bűntudat kialakulásához vezethet. A sikeres feldolgozás feltétele, hogy képesek vagyunk-e a feltörő érzelmeket szabályozni, velük megbirkózni. A szakasz elakadásának oka lehet többek között az érzelmek elfojtása, a bűntudat megléte.

3. A felépülés szakasza, amikor az önmagunkhoz és környezetünkhöz való új viszonyulások kialakítása megtörténik:

Feltétele a veszteség elfogadása. A válás gyászfolyamata nem ér véget a bírósági végzéssel. A jogi procedúra lezárta után még akár évekig is folytatódik az új viszonyok kialakításának szakasza. Az adaptáció akkor tud megvalósulni, ha a közös múlt úgy él tovább, hogy mindkét szülő képes mellette a megfelelő új életvitel kialakítására. Ebben a szakaszban a szülő gondolatai a beszűkült állapotból már kifelé

tekintenek, szociális kapcsolatai megújulnak, és képessé válik arra, hogy a válásból adódó új szerepköröket betöltse. Továbbá képes lesz gyermekét külön háztartásban, de közös elvek mentén nevelni volt párjával.

V. MILYEN AZ „ELÉG JÓ” VÁLÁS A GYERMEK SZEMSZÖGÉBŐL?

Hogyan kommunikáljam a gyermekkel a válást?

Amikor a szülőpár életközössége megromlik, és megszületik a döntés, hogy külön háztartásban élnek tovább, fontos, hogy a gyermek előtt semmit sem szabad leplezni. Nyílttá kell tenni a döntést, a változást, az érzéseket. A szülők felelőssége és kötelessége, hogy erről úgy kommunikáljanak, a kialakult helyzetben úgy mozogjanak, hogy a gyermek biztonságérzete ne sérüljön. Megkerülhetetlen lépés a válás során, hogy a folyamatról a gyermekkel beszélni kell.

A válás feldolgozását gyermekünkénél azzal tudjuk segíteni, ha a kommunikációnkat hozzá igazítjuk. Ezzel érzelmi stabilitásának megőrzését támogatjuk.

Ahhoz, hogy a gyermek igényeit figyelembe tudjuk venni, saját sérelmeinket kell félretenni.

Minden szülőnek kötelessége, hogy saját maga őszintén beszéljen a gyermekével a válásról.

Ehhez a következő elveket érdemes szem előtt tartani:

- Minél képszerűbben megragadható konkrétumokat mondjunk.
- Ne beszéljünk részletesen az okokról, a történekről. Igyekezzünk tárgyilagosak maradni.
- A gyerek azt érzékelje, hogy mi sem így terveztük, de így alakult, és ehhez most, bár nehéz, mindnyájan alkalmazkodunk.
- Azt kell érzékeltetnünk, hogy mind a ketten azon vagyunk, hogy neki, a gyerekeknek minél jobb legyen. Azt is kommunikáljuk, hogy ezt milyen módon képzeljük el.
- Ne ijedjünk meg, ha a gyerek sírva fakad. Minden kérdésére válaszolnunk kell, és ha nem kérdez semmit, nekünk magunktól kell utalnunk a dologra, ha valami újabb történés, esemény előtt állunk.
- Fontos, hogy a szülők egymás és maguk idejével kellő rugalmassággal és tapintattal tudjanak bánni. Egyik fél se ragaszkodjon mereven bizonyos időpontokhoz - bár jó, ha van kialakult ritmusa az új életnek -, tudjanak változtatni, egymásnak engedni.
- A szülők mutassák ki, mit éreznek, de ez nem egyenlő azzal, hogy szidalmazza az egyik fél a másikat. Ha egy gyerek olyan légkörben élhet, melyben a felnőtt magatartása és szavai összhangban vannak érzéseivel és gondolataival, ez önmagában is megnyugtató hatással van rá és biztonságot ad számára.

- Erősítsük benne, hogy továbbra is szeretheti mindkét szülőt.
- A kamasz általában már régóta tisztában van vele, hogy a szülei kapcsolata megromlott, így általában nem éri őket villámcsapásként, amikor bejelentik, hogy elválnak. Ha végleges a válásról a döntés, egyből beszéljük meg kamasz gyermekünkkel.
- Erdemes szem előtt tartani, hogy mindig eredményesebb lesz a kapcsolatunk gyermekünkkel, ha többet figyelünk rá, és kevesebbet okítjuk, instruáljuk őt.

Hogyan tudom a gyermek érdekeit szem előtt tartani a válás során?

Mind a gyermekre, mind a szülőkre hatással lesz a családi rendszer átalakulása. A külön költözéssel az egymásra gyakorolt hatásunk nem szűnik meg.

Például ha válást követően „büntetésből” nem tartunk kapcsolatot a gyermekkel, vagy elzárjuk őt a másik szülőtől, ezzel a gyermekben sérülést okozunk. Ez a sérülés a család összes tagjára hatással lesz.

Az ilyen helyzetekben mutassuk ki szeretetünket gyermekünk felé és biztosítsuk őt arról, hogy biztos pont vagyunk az életében. Ha a gyermek kérdez a másik szülőről, nyíltan beszéljünk róla. Fontos, hogy ne csak a negatív, hanem a pozitív dolgokról is tudjon a hiányzó szülővel kapcsolatban. A közös múltat ne írjuk át, engedjük meg gyermekünknek, hogy mindkét szülőjét szerethesse.

Fontos szem előtt tartani, hogy a válás során a résztvevők gyász-folyamatban vannak, a gyerekek is. A szülők felelőssége, hogy a gyerekek olyan légkörben éljék meg ezt a folyamatot, mely figyelembe veszi igényeiket, elősegíti és támogatja alkalmazkodásukat az új helyzethez, és ha szükséges, szakember segítségét biztosítsák a gyermek számára.

Ezek kialakítása az éppen válásban lévő pár részére megterhelők érzelmileg, de nem szabad figyelmen kívül hagyni, hiszen a válást követően is szülőpárként kell együttműködnie anyának és apának, és közösen vigyázni gyermekeik érzelmileg is biztonságot nyújtó környezetére, már külön-külön.

Az életközösség felbomlásának megélése, és az azt követő környezet kialakítása akkor biztonságos a gyerek számára, ha:

- Belátja, és elfogadja, hogy a válás a szülei döntése, és rajta kívül álló okok miatti döntés következménye.

- Nyilvánvalóvá tesszük számára, hogy a válás nem az ő hibája, szülei kapcsolatának megromlásában vétlen.
- Ha nem akarjuk, hogy átvállalja szülei problémáit, ha segítjük őt abban, hogy a külön költözés őt érintő részét akarja, és tudja feldolgozni.
- Biztosítjuk számára, hogy egyik szülő mellett sem kell állást foglalnia, anyát és apát feltétlenül és egyformán szeretheti, és ezt meg is tudja tenni.
- Tudja, és érzi, hogy nem kell választania a két szülő között. Nem kell semelyik szülőt támogatnia, beállni mellé „társnak”. Megkapja azt a szeretetet és odafigyelést mindkét szülő részéről, amire szüksége van. Adott életkorát, és az annak megfelelő szerepeit megélheti, biztonságban érzi magát lelkileg is.

Ahhoz, hogy a szülők a gyerekek számára biztosítani tudják a gyász-folyamat biztonságos megélését, saját sérelmeik feldolgozása és a kialakult helyzet felmérése szükséges. Tudni kell objektív választ adni azokra a kérdésekre, hogy mi történt, mi miatt romlott meg az életközösségünk. Milyen lehetőségek állnak a rendelkezésemre az új körülmények között, és ennek ismeretében mit szükséges tennem magamért és gyermekemért.

Meg kell bocsátani magunknak az együttélés során elkövetett hibáinkat, ezt követően tudunk csak a gyerek számára megfelelő oda-fordulást biztosító kommunikációt garantálni. Fontos, hogy legyen elég időnk ezekre a beszélgetésekre, ismertessük meg ebben a megváltozott helyzetben a gyerekekkel az érzéseinket, gondolatainkat, terveinket, és az övét is tartsuk fontosnak megismerni. A gyerekek ezeken a beszélgetéseken érezhetik azt, hogy fontosak a szüleik számára, hogy a megváltozott családi szerkezetben is biztonságos körülményeket szeretnének megteremteni. Ez a bizalom és tapasztalás az alapja annak, hogy a gyermek a gyász-folyamatot támogató légkörben élje meg.

A legkörültekintőbb és legmegfelelőbb kommunikáció ellenére is előfordulhat, hogy a gyermek további segítséget igényel a válás feldolgozásában. Nem szabad ezt szülői kudarcként megélni, természetes állapotként kell tekinteni rá, és biztosítani a gyermek számára a külső segítséghez való hozzáférést. A lelki folyamatok megakadásának elismerése és a segítség igénylése olyan mindennapos történésnek jelenjen meg, mint például a testünket érintő problémákkal való foglalkozás. A további segítség szükségességét a gyermek nem biztos, hogy ver-

bális úton kommunikálja. Minél fiatalabb, annál valószínűbb, hogy nehézségeit különféle tünetek megjelenésével adja a szülők tudtára. Ilyen jelek lehetnek: alvási zavarok, iskolai problémák, visszahúzó viselkedés, kirohanások, dühkitörések, önromboló magatartás megjelenése, az étkezési szokások hirtelen megváltozása. Előfordulhat az is, hogy gyermekünk a szülők újra egyesítését célzó cselekvéseket produkál, vagy a tökéletes gyermekké válásra törekvést érzékeljük nála.

A jelek észlelésekor fontos, hogy mielőbb segítséget kapjon gyermekünk. Az érzelmi biztonságot garantáljuk, és biztosítjuk számára, hogy szakember segítségét is igénybe tudja venni.

A szülők legfontosabb feladata a válás során, hogy saját sérelmeik, fájdalmaik elengedésén dolgozzanak, hisz ezt tapasztalva a gyerek is kiegyensúlyozottabb lesz. A gyerek kapcsolódik szülője érzelmi állapotához, így, ha azt látja, a szülőben megtörténik a válás feldolgozása, ő is könnyebben fog ehhez az érzelmi állapothoz, majd magához a változáshoz alkalmazkodni.

A válás folyamatát természetes módon kíséri a résztvevők érzelmi állapotának kibillenése. Az új élethelyzethez való alkalmazkodást segíti a következő elvek adaptív alkalmazása:

- A társas kapcsolataink továbbra is felnőttek közül kerüljenek ki. Ápoljuk baráti kapcsolatainkat, építsünk újakat!
- Ne idézzünk elő olyan szituációkat, amikor a gyermeknek választani kell(ene) a szülei között!
- Mi magunk kommunikáljunk a volt párunkkal! A gyermek ne töltsön be postás szerepet!
- A gyermek előtt ne mondjunk negatívumot a másik szülőről!
- A gyermeknek ne mondjunk olyat, mely elbizonytalanodást okozhat benne a másik szülővel töltött idő vonatkozásában. Bátorítsuk őt arra, hogy akarjon és töltsön a másik szülővel időt!
- Ne állítsuk olyan helyzet elé gyermekünket, melyben állásfoglalásra kényszerítjük!
- Az új élet kialakítása során törekedjünk arra, hogy minél kevesebb változás következzen be a gyermek életében.
- Ha új kapcsolatot alakítunk ki, ne várjuk el gyermekünkötől, hogy szeresse új társunkat, új testvéreit. Azt várjuk el, hogy tisztelettel viselkedjen velük.
- Mi is törekedjünk arra, hogy szülőtársunk új párkapcsolatáról kellő tisztelettel nyilatkozzunk!

VI. JOGSZABÁLYOK, SZAKIRODALOM

Jogszabályok:

1997. évi XXXI. törvény a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi Igazgatásról

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Különösen: Szülői felügyeletről - XII. cím 4:146 – 4:193)

2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (bírói peres eljárások szabályai)

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

2017. évi CXVIII. törvény A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló törvény (Különösen: 7/A alcím kapcsolattartás végrehajtása)

149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásokról (Különösen szülői felügyelet és kapcsolattartás: Második rész 18 § - 34 §)

331/2006. (XII. 23.) Kormányrendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről

15/1998.(IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Singer Magdolna: Ki vigasztalja meg a gyerekeket? – Válás és gyász a családban, HVG Kiadó Zrt. 2015.

Singer Magdolna: Vigasztalódás a gyászban – A haláleset és válás utáni veszteség feldolgozása, Jaffa Kiadó, Budapest, 2010.

Singer Magdolna: Júlia vagyok, és válok, Garbó Kiadó, Budapest, 2010.

Singer Magdolna: Veszteségek ajándéka, Jaffa Kiadó, Budapest, 2016.

Gyurkó Szilvia: Rám is gondolatok, Bookline Könyvek, 2015.

VII. CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONTOK ELÉRHETŐSÉGE

BARANYA VÁRMEGYE

Bólyi Gyermekjóléti- és Családsegítő Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központ

7754 Bóly, Nyárádi u. 2., Tel.: +36-69/869-441, +36-69/869-442, +36-30/6476151, gyjsz.boly@gmail.com

Komló Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

7300 Komló Kossuth L. u 103. Tel.: +36-72/782-964, +36-30/485-7160 komlo.csagyesz@gmail.com

Mohács Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

7700 Mohács, Eötvös u. 6. Tel.: +36-69/302-562, +36-20/551-1733, csaladsegito@csaladsegitomohacs.hu

Pécs Esztergár Lajos Család-és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ

7632 Pécs, Anikó u. 5. Tel.: +36-72/441-677, +36-72/444-877, +36-20/384-2584, kozpont@ecsgyk.hu, posta@ecsgyk.hu

Pécsváradi Család- és Gyermekjóléti Központ, Szolgálat és

Gyermekétkeztetési Intézmény

7720 Pécsvárad, Dózsa Gy. u. 13. Tel.: +36-72/465-360, +36-30/599-6040, +36-30/870-4937, css.pv13@gmail.com

Sásdi Család és Gyermekjóléti Központ

7370 Sásd, Arad u. 1. Tel.: +36-72/955-755, +36-20/361-2484, sasdcss@gmail.com

Sellye Család-és Gyermekjóléti Központ

7960 Sellye, Erdély u. 4. Tel.: +36-73/480-163, sellyekozpont@gmail.com

Siklós Család-és Gyermekjóléti Központ (Család-és Gyermekjóléti Szolgálat)

7800 Siklós, Köztársaság tér 8. Tel.: +36-72/579-134 csaladsegito@siklos.hu

Szentlőrinc Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

7940 Szentlőrinc, Templom tér 1-3. Tel.: +36-73/310-042 esetmenedzserek@szentlorinc.hu, gyermekjoletikozpont@szentlorinc.hu

Szigetvári Család-és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat

7900 Szigetvár József Attila u. 69. Tel.: +36-30/183-8985, +36-73/510-012, gyermekjoletiszolgalat@gmail.com

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE

Bácsalmás Városi Önkormányzat Alapszolgáltatási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

6430 Bácsalmás, Dob utca 12., Tel.: +36-79/542-550, bacsalmas.csgykozpont@gmail.com, gondikozpont@gmail.com

Bajai Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

6500 Baja, Szabadság út 32. Tel.: +36-79/324-646, +36-20/442-7713, bajai.gyj.kozpont@gmail.com

Jánoshalma Gyermeklánc Óvoda és Bölcsőde, Család és Gyermekjóléti Központ

6440 Jánoshalma, Radnóti u. 12., Tel.: +36-70/1989150, +36-70/1989151, +36-70/510-79-60, zambojuca@gmail.com

Kalocsa Város Önkormányzata Szociális Központ ORIGÓ Család- és Gyermekjóléti Központ

6300 Kalocsa, Malom utca 3. Tel.: +36-78/600-700 102 v. 111 mellék, +36-30/791-0873, origogyjsz@gmail.com ,

Kecskemét Egészségügyi és Szociális Intézmények Igazgatósága

Családtámogató Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központ

6000 Kecskemét, Olimpia u. 6. Tel.: +36-76/507-780 , +3630464-8438 gyerekjolet@alapellatas.hu

Kiskőrös Egészségügyi Gyermekjóléti és Szociális Intézmény - Család és Gyermekjóléti Központ

6200 Kiskőrös, Árpád u. 8. Tel.: +36-78/311-284

kozpont.kiskoros@egyszikiskoros.hu

szakmaivezeto@egyszikiskoros.hu

Kiskunfélegyháza KAPOCS Szociális és Gyermekvédelmi

Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ

6100 Kiskunfélegyháza, Hunyadi u. 6. Tel.: +36-76/461-640, kozpont6100@gmail.com

Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény

Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatás Petőfiszállási Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ

6113 Petőfiszállás, Rákóczi u. 3., Tel.: +36-70/331-6502, +36-70/331-65-02, pszgyszk@gmail.com

Kiskunhalas HTKT SZSZK Család és Gyermekjóléti Központ

Kiskunhalas, Köztársaság u. 1., Tel.: +36-77/422-848

gyerjohalas@szszk.hu

Kiskunmajsai Gyermekjóléti, Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ

6120 Kiskunmajsa, Fő utca 79., Tel.: +36-77/412034, +36-30/2590634, +36-77/412034, gyerjo6120@gmail.com

Kunszentmiklósi KESZI Család és Gyermekjóléti Központ
6090 Kunszentmiklós, Damjanich u. 17/d., Tel.: +36-76/850-255,
+36-30/466-7097, gyejokozpont@gmail.com
Tiszakécskei ESZI és Eü-i Kp. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat
6060 Tiszakécske, Bajcsy-Zsilinszky utca 3.,
Tel.: +36-76/542-045, csaladesgyermekjoletikozpont@tizakecske.hu

BÉKÉS VÁRMEGYE

Békéscsabai Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 9/1. Tel.: +36-66/637-063,
+36-20/801-7909, vezeto@bcsgyermekjolet.hu,
kozpont@bcsgyermekjolet.hu ,
Békés Városi Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti
Központ
5630 Békés, Széchenyi tér 15. Tel.: +36-66/414-840, +36-70/337-1186,
+36-70/708 3780, bvszszk@gmail.com
Gyomaendrődi Család- és Gyermekjóléti Központ
5502 Gyomaendrőd Fő út 2. Tel.: +36-66/282-560, +36-20/587-2575,
gyermekjolet.gye@gmail.com, paljanosne@gmail.com
Gyulai Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézménye
Család- és Gyermekjóléti Központ
5700 Gyula, Jókai út 30., Tel.: +36-66/362-783, +36-66/463-730,
30/637-2402, 70/31-92-44 , gyulaicsjk@gmail.com
Mezőkovácsházi Humán Szolgáltató Központ, Család és Gyermek-
jóléti Központ
5800 Mezőkovácsháza, Fáy András u. 30 - 32. Tel.: +36-68/381 616,
+36-30/192 58 84, mkhhumanszolgaltrato@gmail.com
Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Család-
segítő Szolgálata
5900 Orosháza, Hajnal u. 1. , +36-06-70/934-4337,
oroshaziegyesített@gmail.com
Sarkad és környéke Többcélú Kistérségi Társulás Kistérségi Humán
Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ
5720 Sarkad, Árpád fejedelem tér 2. csgyjkozpont.sarkad@gmail.com
Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ
5540 Szarvas, Kossuth L. u. 56-58. Tel.: +36-66/312-566,
+36-20/264-2919, csaladgondozok@szarvasnet.hu
Szeghalom Kistérség Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény
Szeghalom 5520 Kossuth u. 18. Tel.: +36-66/371-572,
+36-20/350-2801, csgyjkozpontoszeghalomjaras@gmail.com

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYE

Cigánd, Bodrogközi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgál-
tató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
3973 Cigánd, Fő út 90. Tel.: +36-47/534-440 fax: +36-47/534-441,
+36-30/5324376 csgykozpontcigand@gmail.com
Gönc Abaúj- Hegyközi Gyermekjóléti és Szociális Alapszolgáltatási
Körzet
3895 Gönc, Petőfi u. 8. Tel.: +36-46/420-380, +36-20/4802047
abaujhegykozizgyszakorzet@citromail.hu
Edelényi Szociális Szolgáltató Központ Család-és Gyermekjóléti
Központ
3780 Edelény, István király út 58. Tel.: +36-48/525-142,
+36-48/525-142, gyjkozponted@gmail.com
Encs PAX Hálózatfejlesztő- Gondozási Központ Család- és
Gyermekjóléti Központ
3860 Encs, Május 1 út 1. Tel.: +36-46/990-150, +36-46/990-153,
+36-46/990-150, +36-46/990-153,
encs.csaladsegito.kozpont@gmail.com
Kazincbarcikai Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermek-
jóléti Központ
3700 Kazincbarcika, Eszperantó utca 2. Tel.: +36-48/310 668,
+36-20/988 2070, css.kozpont@kszszk.hu
Mezőcsáti Kistérség Humánszolgáltató Központ
3450 Mezőcsát, Hősök tere 24. Tel.: +36-49/552-005,
+36-30/636-9761, +36-30/636-0852 human@mezocsat.hu
Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti
Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
3400 Mezőkövesd, Mátyás király út 114. Tel.: +36-49/313-867
intezmenyvezeto.mkszgyk@gmail.com
Miskolc MESZEGYI Család- és Gyermekjóléti Központ
3525 Miskolc, Mátyás király u.15. Tel.: +36-46/786-987,
+36-70 6437-048, csgyjkozpont@meszegyi.hu, bodnar-szollosi@
meszegyi.hu
Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált
Intézmény Család-és Gyermekjóléti Központ
3600 Ózd, Lehel Vezér út 1. Tel.: +36-48/470-080, +36-48/569-244,
+36-48/569-244, gyermekjolet.ozd@gmail.com
Putnok Család- és Gyermekjóléti Központ
3630 Putnok, Szakla Bertalan út 20. Tel.: +36-48/431-336,
+36-20 /371 8741, cssegito@putnok.hu, aremiasne@gmail.com

Sárospataki Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
3950 Sárospatak, Rákóczi út 32. Tel.: +36-47/658-366,
+36-47/658-366, sarospatakikozpont@gmail.com
Sátoraljaújhelyi Egyesített Szociális Intézmény Család- és
Gyermekjóléti Központ
3980 Sátoraljaújhely, Hősök tere 10. Tel.: +36-47/521-077,
+36-30/768 01 72, seszi.csgykozpont@gmail.com,
eszi.saujhely@gmail.com
Szikszói Szociális Szolgáltató Központ
3800 Szikszó, II Rákóczi út 68. Tel.: +36-46/780-051, +36-46/780-143,
+36-30/830-99-55 szikszockozpont@gmail.com
Szerencs ESZEI Család-és Gyermekjóléti Központ
3900 Szerencs, Rákóczi út 63. Tel.: +36-20/382-3898, +36-47/362-647
gyermekjolet@szerencs.hu, gyermekjolet@szerencs.hu
Tiszaújvárosi Humánszolgáltató Központ Család és Gyermekjóléti
Központja
3580 Tiszaújváros Kazinczy u. 3. , Tel.: +36-49/548-190 ,
+36-49/548-185, 70/333-8161, human@tujvaros.hu
Tokaji Többcélú Kistréségi Társulás Családsegítő és Gyermekjóléti
Szolgálat
3910 Tokaj, Rákóczi út 52. Tel.: +36-47/352-774,
csaladsegitotokaj@gmail.com

BUDAPEST

Budavári Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ I. kerület
1012 Budapest, Attila út 89. Tel.: +36-1/356-8363, +36-1/356 6584,
budavarszk@budavarszk.hu
Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat, Család-és Gyermek-
jóléti Központ
1027 Budapest, Horvát u. 2-12. Tel.: +36-1/225-7956, +36-20/4390224,
csgyk@csgyk02.hu
Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ, III.ker.
1035 Budapest, Váradi S. u. 9-11. Tel.: +36-1/250-1964,
+36-30/466 4360, cstan.info@kszki.obuda.hu
Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyer-
mekjóléti Központ IV. kerület
1041 Budapest, Deák F. u. 93. Tel.: +36-370-41-07, +36-1/369-06-02,
+36-70 931 082, csgyk@ujpestszi.hu csgyk.ivezeto@ujpestszi.hu

Belváros-Lipótváros V. ker. Önkormányzat Egyesített Szociális Intézmény
1056 Budapest, Havas u. 2. (bejárat: Molnar u. 37.)
Tel.: +36-1/302-0100, belvarosi.csgyk@belvaros-szocialis.hu ,
Terézvárosi Család-és Gyermekjóléti Központ VI. kerület
1068 Budapest, Király u. 82.. Tel.: +36-1/344 6060, +36-1/344 6064
intezmenyvezeto@tcszyk.hu
Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ VII. kerület
Család-és Gyermekjóléti Központ - Fejlesztési Centrum
címe: 1074 Budapest Hutyra F. u. 11-15., Tel.: +36-1/322 0272,
csaladesgyermekjolet@bjhuman.hu
Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ VIII.ker.
Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai egység
1089 Budapest, Kőrös u. 35. Tel.: +36-1/333-97-75, +36-1/313-56-37,
30/493-19-41 uray.gergely@jszszgyk.hu
Bárka Család- és Gyermekjóléti Központ X. kerület
1104 Budapest, Mádi u. 86. +36-1/2609479, +36-1/2609479, +36-
30/291 7607, gyjk@bkhk.hu
Újbudai Humán Szolgáltató Központ XI. kerület
Család-és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai egység
1117 Budapest, Bogdánfy u. 7/D, Tel.: +36-1/688-69-90
hszk@hszk.ujbuda.hu
Budapest Főváros XII. ker. Hegyvidéki Önkormányzat Családsegítő
és Gyermekjóléti Központ
1125 Budapest, Szarvas Gábor út 8./C., Tel.: +36-1/319-9301,
+36-1/319-9299, cssk@cssk12ker.hu, gyerjo@cssk12ker.hu
Budapest XIII. kerületi Önkormányzat Prevenációs Központ, Híd
Család és Gyermekjóléti Központ
1134 Budapest, Tüzér utca 56-58. Tel.: 1/3202654, 1/3202654/129
mellék, gyejo13@szoc.bp13.hu, prevencio@szoc.bp13.hu
Zuglói Család- és Gyermekjóléti Központ , **XVI. kerület**
1144 Budapest, Füredi park 6. Tel.: +36-1/3643013, +36-70/392 0300,
igazgato@zcsk.hu
Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Göncz Árpád Szociá-
lis Intézménye, Újpalotai Család-és Gyermekjóléti Központ
1157 Budapest, Zsókavár utca 24-26. Tel.: +36-1/4140879,
+36-70/668 6460, ucssh@gaszixv.hu, oroszkrizsta@gaszixv.hu
Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ, **XVI. kerület**
1163 Budapest, Cziráki utca 22., Tel.: +36-1/403 0001, +36-1/403
2122, +36-20/5279339, info@napraforgo16.hu
Család-és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai egység, **XVII.kerület**
1173 Budapest, Újlak utca 106. Tel.: +36-1/256-2090, +36-20 468-736,
+36-1/256-20-90, info@eletfa17.hu, szolgalatvezeto@eletfa17.hu

Csibész Család- és Gyermekjóléti Központ
1181 Budapest, Kondor Béla stny. 17.
Tel.: +36-1/291 94 67, +36-20/402 00 42 kozpont@csibesz18.hu
Budapest Főváros XIX. kerület Kispest Önkormányzata Kispesti
szolgáltató Centrum Család- és Gyermekjóléti Központ
1193 Budapest, Táncsics Mihály u. 7., Tel.:+36-1/347-0040
esetmenedzserek@szocialiscentrum.kispest.hu,
**Pesterzsébet Önkormányzatának Humán Szolgáltatások Intéz-
ménye, Család- és Gyermekjóléti Központ, XX. kerület**
1203 Budapest, Pázsitos stny. 7., Tel./fax: +36-1/283-0227,
+36-20/5148327, gyermekjolet@hszi20.hu
Család- és Gyermekjóléti Központ, XXI. kerület
1211 Bp, Kiss János altábornagy utca 54.
+36-1/425-2408, csalad@hszi21.hu
Család-és Gyermekjóléti Központ szakmai egység, XXII. kerület
1225 Bp., Nagytétényi út 261., Tel.: +36-1/424-74-9220 ,
+36-20/583 9500, gyjolet@gyermek22.hu ,
vesztergombi@gyermek22.hu
Budapest Főváros XXIII. kerület Soroksár Önkormányzatának Szociális és Gyermekjóléti Intézménye
1238 Bp. Táncsics M. u. 45. Tel.: +36-1/286-0010, +36-30/284 2079
cszyk@szgyi23.hu

CSONGRÁD-CSANÁD VÁRMEGYE

Csongrád Piroskavárosi Szociális Család- és Gyermekjóléti Intézmény Család és Gyermekjóléti Központ
6640 Csongrád, Kossuth tér 7., Tel.: +36-63/483-152,
+36-20/777-8329, +36-20 220-6510, csaladsegito@csongrad.hu
kozpontvezeto@csongrad.hu
Hódmezővásárhely Kagylóhéj Gyermekjóléti Központ
Hódmezővásárhely 6800, Andrassy út 54., Tel.: +36-62/249-489,
krizistelefon: +36-30/616-2535, gyermekjolet6800@gmail.com
Szociális Központ és Gyermekjóléti Szolgálat, Család, és Gyermekjóléti Központ
6760 **Kistelek**, Kossuth u. 1., Tel.: +36-20/572 44 62,
+36-20/227-0771, kisteleki.gyermekjolet@gmail.com
Makói ENI Család-és Gyermekjóléti Központ
6900 Makó, Tinódi utca 8/a., Tel.: +36-62/213-420/8 ,
+36-20/580-1775, eni.csgyjkozpont@gmail.com

Mórahalom Homokháti Szociális Központ Család-és Gyermekjóléti Központ
6782 Mórahalom, Millenniumi sétány 16-18., Tel.: +36-62/254-283,
+36-62/254-283, +36-62 /254-283, +36-30/645-28-51,
csaladgondkp@hoszkip.hu
Szegedi Megyei Jogú Város Bölcsődéi és Gyermekjóléti Központja
Család- és Gyermekjóléti Központ 6723 Szeged, Sás u. 2.
Tel.: +36-62/464-346 szeged@csgyj.ritek.hu
Szentesi Családsejítő Központ Család-és Gyermekjóléti Központja
6600 Szentese, Ady Endre u.10., Tel.: +36-63/561-510,
info@cssk-szentese.hu

FEJÉR VÁRMEGYE

Bicske Egyesített Családsegítő és Gondozási Központ-Kapcsolat Központ, Család és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egység
2060 Bicske Ady E.u.2., Tel.: +36-22/952-791,
kapcsolatkozpont@bicske.hu
Dunaújváros Útkeresés Segítő Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Központ
2400 Dunaújváros Bartók B. u. 6/b, Tel.: +36-25/510-100,
+36-25/510-102, utkereses.vezeto@gmail.com
Enyingi Család-és Gyermekjóléti Központ,
8130 Enying-Balatonbozsok, Gárdonyi G. 86/3.
Tel.: +36-22/ 372-104, csgyk@enying.eu
Gárdonyi - Fókusz Szociális Szolgálat
2483 Gárdony, Boné Kálmán u. 8/A. Tel.: +36-22/355-231, +36-30/383-7670 szockozpont@gardony.hu
Martonvásár - Szent László Völgye Segítő Szolgálat
2462 Martonvásár, Szent László út 24. Tel.: +36-22/569-119,
+36-20/5121-segito.martonvasar@gmail.com
Mór Szociális Alapszolgáltatási Központ Család és Gyermekjóléti Központ
8060 Mór, Bajcsy Zs. u. 7., Tel.: +36-22/404-731, +36-30/755-5396,
gyejkozpont@szocmor.hu,
Sárbogárdi Egyesített Szociális Intézmény Család és Gyermekjóléti Központ
7000 Sárbogárd József A. u. 14. Tel.: +36-25/508-970,
Tel.: +36-25/508-971, csaladsegitoesgyejo@gmail.com

Székesfehérvár Alba Bástyá Család-és Gyermekjóléti Központ
8000 Székesfehérvár Irányi D. u. 4.,
Tel.: +36-22/202-400, +36-30/600-8790, +36-30/701-3703,
gyermekjoletkzp@fehervar.hu, tisztl.henrik@fehervar.hu

GYŐR-MOSON-SOPRON VÁRMEGYE

Csorna, Szociális és Gyermekjóléti Központ – Család és Gyermekjóléti Központ
9300 Csorna, Laki Döme út 3., Tel.: +36-96/593-393, +36-96/593-393,
+36-96/261-394, csaladsegitocsorna@gmail.com,
gyermekjoletikozpontcsorna@gmail.com

Győr, Megyei jogú Város Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Központ,
9024 Győr, Lajta u. 21., Tel.: +36-96/517-737, +36-20/573 8817,
+36-96/414-983, csgyk.igazgatas@csgykgyor.hu,
rakosithrita@csgykgyor.hu

Kapuvár Nyitott KAPU-VÁR Térségi Szociális Szolgáltató Központ
Család- és Gyermekjóléti Központ
9330 Kapuvár, Zöldfasor u. 15., Tel.: +36-96/596-182,
gyermekjolet@tszszk.hu

Mosonmagyaróvár Család-és Gyermekjóléti Központ
9200 Mosonmagyaróvár, Vasutas u. 10., Tel.: +36-96 /216-198,
+36-20 4846062, kozpont@csgykmovar.hu,
intezmenyvezeto@csgykmovar.hu

Pannonhalmi Szociális és Gyermekjóléti Központ, Napraforgó Bölcsőde Hálózat
9090 Pannonhalma, Bajcsy-Zsilinszky u. 25. Tel.: +36-20 590-21-07
intezmeny@szocialis.t-online.hu

Sopron és Környéke család és Gyermekjóléti ellátás Intézete Család-és Gyermekjóléti Központ
9400 Sopron, Vasvári P. u. 2/ A., Tel.:+36-99/ 524-361,
kozpont-sopron@gyerko.hu

Téti Kistérség Sokoróaljai Önkormányzatainak Gyermekjóléti és Szociális Intézménye
9100 Tét, Fő u. 94. Tel.: +36-96/561-060, +36-20/564-5687 szocialisintezmeny@gmail.com, szocialisintezmeny@sokoroalja.hu

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE

Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ Család -és Gyermekjóléti Központ
4060 Balmazújváros, Veres Péter u. 6-8. Tel.:+36-52/580-599,
humanszolgaltato1@gmail.com

Berettyóújfalu Bihari Szociális Szolgáltató Központ Család-és Gyermekjóléti Központ
4100 Berettyóújfalu, Ady Endre u. 2., Tel.: +36-54/500-032,
+36-54/402-038 , szockozpont4100@gmail.com,
gyermekjoletibujfalu@gmail.com

Debrecen DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja
4027 Debrecen, Thomas Mann u. 2/ A., Tel.:+36-52/411-133,
csaladsegito@intezmeny.debrecen.hu

Derecskei Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ
4130 Derecske, Köztársaság út 86., Tel.:+36-54/400-337
kozpont@dcsy.derecske.hu

Hajdúböszörmény Szociális Szolgáltatási Központ Család - és Gyermekjóléti Központja
4220 Hajdúböszörmény, II. Rákóczi Ferenc u. 42.
Tel.:+36-52/228-115, +36-52/371-066, csgyk@hbszszk.hu

Hajdúhadházi Család- és gyermekjóléti Központ
4242 Hajdúhadház, Béke u. 54/B. Tel.: +36-52 /583-129,
+36-70 3976409, csaladsegito@hajduhadhaz.hu

Hajdúnánás Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, Központ és Városi Bölcsőde
4080 Hajdúnánás, Kossuth u. 19., Tel.: +36-52 381-624,
+36-70/3389229, csal.gyer.szolgalat@gmail.com

Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ (HKSZK)
4200 Hajdúszoboszló, Kossuth u. 15., Tel.: +36-52/557-791,
+36-30-733-303 , gyermekjoletikozpontszoboszlo@hkszk.hu,

Nyíradonyi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatási Központ Család-és Gyermekjóléti Központ
4254 Nyíradony, Dózsa György u. 5., Tel.: +36-52/204-324,
szocialiskozpont@nyiradony.hu

Püspökladány Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, Család-és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ
4150 Püspökladány, Szent István u. 33. Tel.: +36-54/451-173,
+36-30/ 623-2964, +36-30/399-1491, csgykozpont.ladany@gmail.com

HEVES VÁRMEGYE

Bélapátfalvai Gyermekjóléti és Szociális Intézmény

3346 Bélapátfalva, Apátság út 2/A Tel.: +36-36/554-052, +36-30/445-5060

belapatfalvaigyszi@gmail.com

Eger Gyermekjóléti és Bölcsödei Igazgatóság, Család- és Gyermekjóléti Központ

3300 Eger, Szvorényi u. 50/A. Tel.: +36-36/785-828,

+36-30/481-3822, +36-30/732-0974,

csgyjkozpont@gyermekjoleteger.hu

Füzesabony-Szihalom Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ

3390 Füzesabony, Ifjúság út 17., Tel.: +36-36/542-284,

Tel.: +36-20/340-4598, csyk.fabony@gmail.com, szcsygyk@gmail.com

Gyöngyös Kistérségi Humán Szolgáltató Központ Család és Gyermekjóléti Központ

3200 Gyöngyös, Lokodi János út 7. Tel.: +36-37/507-018,

+36-37/507-017, +36-70/336-9697,

gyermekjolet@gyongyosikisterseg.hu,

csygykozpont@gyongyosikisterseg.hu

Hatvan Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Központ

3000 Hatvan, Radnóti tér 2/A. A épület, Tel.: +36-37/341-535,

+36-37/42-599, +36-37/342-599, gyerjohatvan@gmail.com

Heves Város Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat

3360. Heves, Hunyadi utca 23. 3., Tel.: +36-6/887-622,

+36-70 777-3773, csygyjsz.heves@gmail.com

Pétervására „Aranykapu“ Humán Szolgáltató Központ Család-és Gyermekjóléti Központ

3250 Pétervására, Szent Márton út 14., Tel.: +36-36/568-083,

+36-30/294-50-86, aranykapukozpont@gmail.com

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

Jászapáti Család- és Gyermekjóléti Központ

5130 Jászapáti, Kossuth Lajos út 27. Tel.: +36-30/374 1308, +36-

30/374-0953, kozpont@csasegyejo.hu, kozpont@csasegyejo.hu

Jászberényi Család-és Gyermekjóléti Központ

5100 Jászberény, Ferencesek tere 3/a., Tel.: +36-57/406-911,

w+36-30/374-4476, kozpont@csaladsegitojaszbereny.hu

Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

5300 Karcag, Püspökladányi út 33., Tel.: +36-59/311-006,

+36-59/311-006, szocszolgzokozpont@szszkkarcag.hu, intezmenyveze-to@szszkkarcag.hu

Kunhegyesi Mikro-társégi Szociális Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ

5340 Kunhegyes, Kossuth L. u. 106., Tel.: +36-59 /201-056,

kmszi@kunhegyes.hu

Kunszentmártoni Szociális Ellátási KözpontJárási Család,- és Gyermekjóléti Központ

5440 Kunszentmárton, Köztársaság tér 8., Tel.: +36-56/504-878,

csygyjkp@protonmail.com

Mezőtúr Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család-és Gyermekjóléti Központ

5400 Mezőtúr Kossuth Lajos tér 1. Tel.: +36-20/5452277,

+36-56/551-915 (944 ,945 mellék) mezoturigyajokp@gmail.com

Szolnok SZKTT HSZK Család -és Gyermekjóléti Központ 5000,

Szolnok, Levente u. 1., Tel.: +36-20/4738443, +36-20/4738446

gyejoszolnok@gmail.com

Tiszafüred Kistérség Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központja Család- és Gyermekjóléti Központ

5350 Tiszafüred, Kossuth tér 1. +36-59/814-320 +36-20 5332225

gyejokozpont@tizsafuredikisterseg.hu

Törökszentmiklósi Család- és Gyermekjóléti Központ

5200 Törökszentmiklós, Kossuth L. U. 126. IV. em.

Tel.: +36-56/553-787, +36-56/553-788, +36-20/2240295, +36-

20/2240295, intezmenyveze-to@tmcsygyjk.hu , info@tmcsygyjk.hu

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYE

Esztergom Híd Szociális Család-és Gyermekjóléti Központ

2500 Esztergom, Baross G. u. 3. Tel.: +36-33/415-435, hid-

kozpont@hidkozpont.hu

Kisbéri Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Alapellátási Központ

Kisbér Angol kert 1. Tel.: +36-34/353-133 kisberszockozpont@gmail.

com

Komáromi Tám-Pont Család- és Gyermekjóléti Intézmény

2900 Komárom, Szt. László utca 23. Tel.: +36-34/540-258, 336-

34/346-292, +36-30/556-0908, gyermekjolet.komarom@gmail.com

Oroszlány Önkormányzati Szociális Szolgálat
2840 Oroszlány, Fürst Sándor u. 20. Tel.: +36-34/560-070
oszooszolg@oszooszolg.hu

Tata Szociális Alapellátó Intézmény
2890 Tata, Deák F. u. 5. Tel.: +36-34/586-328
szocalap@tata.hu

Tatabányai Járási Egyesített Szociális Intézmények Család és Gyermekjóléti Központ
2800 Tatabánya Platán tér 10., Tel.: +36-34/512-895,
+36-30/5321171, csaladsegito.tatabanya@gmail.com, tatabanya@eszitb.hu

NÓGRÁD VÁRMEGYE

Balassagyarmat Család- és Gyermekjóléti Központ
2660 Balassagyarmat Rákóczi u. 12., Tel.: +36-35/300-144,
20/420 76 23, bgycsagy@gmail.com

Bátonyterenye Városi Szociális és Gyermekjóléti Központ
3070 Bátonyterenye, Molnár S. út 1-3., Tel.: +36-32/418-171,
+36-20/331-6916, bkszk@toldinet.hu

Pásztó Család és Gyermekjóléti Központ
3060 Pásztó, Rákóczi út 5. Tel.: +36-32/460-455, +36-30/016-758,
gyjsz.paszto@gmail.com

Rétság Család- és Gyermekjóléti Központ
2651 Rétság, Rákóczi út 34., Tel.: +36-35/546 689, +36-30/313614
kozpont2651@gmail.com

Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja Család-és Gyermekjóléti Központ
3100 Salgótarján Füleki út 41. Tel.: +36-32/431-350,
+36-20/777-6265, gyjk.st@gmail.com

Szécsény és Térsége Humánszolgáltató Központ
3170 Szécsény, Rákóczi út 41., Tel.: +36-32/370-011, +36-30/8832601,
+36-32/370-011, +36-30-8832601, szecsénygyjsz@gmail.com

PEST VÁRMEGYE

Aszód Kistérségi Gondozási Központ Család-és Gyermekjóléti Központ
2170 Aszód, Petőfi S. u. 13., Tel./fax: +36-28/400-103, +36-30/8160462,
+36-30/220 3808, kozpont@szocgond.aszod.hu,
esetmenedzser2@szocgond.aszod.hu

Budakeszi HÍD Szociális, Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ

2092 Budakeszi, Erdő utca 83., Tel.: +36-23/451-279, +36-20 404-4650, +36-20 923-2664, intezmenyvezeto@budakeszihid.hu, kozpont@budakeszihid.hu

Ceglédi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ, Család- és Gyermekjóléti Központ

2700 Cegléd Pesti út 7. Tel.: +36-53/505-130/136mellék
gyermekjolet.cegled@ckszsz.hu

Dabasi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ
2373 Dabas, Áchim u. 6. Tel.: +36-29 367-236,
segitoszolgalat@gmail.com

Dunakeszi Óvodái és Humán Szolgáltató Központ és Könyvtár, Család-, és Gyermekjóléti Központ

2120, Dunakeszi Bajcsy-Zs.u 32. Tel.: +36-27/547-760,
+36-30/755-8857, hszk.gyermekjolet@dunakeszi.hu

Érd Család- és Gyermekjóléti Központ

2030 Érd, Rómer Flóris tér 1. Tel.: +36-23/ 366-104, +36-23/746-983, +36-20/316-4570, jaras@szocgond.hu

Gödöllői Forrás Szociális Segítő és Gyermekjóléti Központ

2100 Gödöllő, Tessedik S. út 4. Tel.: +36-28/513-605, +36- 28/513-606,
+36-70/334-0135, forras.segito@vnet.hu, forras.gazdasagi@vnet.hu,
forras.gyk@gmail.com

Gyál Kertváros Szociális Központ, Család-és Gyermekjóléti Központ

2360 Gyál, Rákóczi F. u. 42-44. Tel.: +36-29/345-485,
+36-29/345-482, gyejokp@kertvarosszockp.hu
intezmenyvezeto@kertvarosszockp.hu

Monor és Térsége Integrált Család-és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat

2200 Monor, Petőfi Sándor utca 27/C., Tel.: +36-29/411-037,
+36-20/439-4314, +36-30/663-2580, monorcsgyejokp@gmail.com

Nagykátai Család-és Gyermekjóléti Központ

2760 Nagykáta, Petőfi S. u. 3. Tel.: +36-29/788-339, +36-30 384-2546,
+36-30 530-4273, kozpont.nagykata@csaladgondozo.hu

Nagykőrösi Humánszolgáltató Központ

Család- és Gyermekjóléti Központ

2750 Nagykovács, Bajcsy-Zsilinszky u. 4. Tel.: +36-53/552-275,
esetmenedzser@nhszk.hu,
csykozpont@nhszk.hu

Pilisvörösvár Városi Napos Oldal Szociális Központ, Család- és Gyermekjóléti Központ
2085 Pilisvörösvár, Rákóczi u. 5. Tel.: +36-26/334-140, +36-26/334-140, +36-30/228-0249, csgykozpontosnaposoldalpilisvorosvar.hu
Ráckeve és Környéke Család- és Gyermekjóléti Központ
2300 Ráckeve, Szt. István tér 10.,
Központ postacíme: 2300 Ráckeve, Eötvös u. 1. Tel.: +36-24/513-241, +36-24/408-765, +36-70/33-79-879, +36-70/456-0444, csaladsegito@rackeve.hu, csjkprackeve@gmail.com
Szigetszentmiklós Család- és Gyermekjóléti Központ
2310 Szigetszentmiklós, Losonczi u. 9.
Levelezési cím: 2310 Szigetszentmiklós, Gyári út 21.
Tel.: +36-24/443-367, szmcsaladsegito@cssk.szszm.hu
Szob Járás Család- és Gyermekjóléti Központ
2628 Szob Ipolysági utca 3. Tel.: +36-27/371-701, +36-70/3710922
csgysztsz@invitel.hu, csaladsegitoszob@gmail.com,
Váci Család- és Gyermekjóléti Központ
2600 Vác, Deákvári fasor 2. Tel.: +36-27/502-300, +36-30/575-0730, vacicsalgyejokozp@gmail.com
Vecsés és Környéke Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ
2220 Vecsés, Vágóhid utca 9. Tel.: +36-30/668-7029, +36-30/668-7030, +36-30/668-7026, +36-30/157-3270, vecses.cssegito@gmail.com
Szentendre Dunakanyari Család- és Gyermekjóléti Intézmény
2000 Szentendre, Szentlászlói út 89. Tel.: +36-26/312 605
csgykszentendre@gmail.com. info@dunakanyari.hu.

SOMOGY VÁRMEGYE

Barcsi Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
7570 Barcs, Széchenyi u. 38., Tel.: +36-82/474-044, barcskozpontosnaposoldalpilisvorosvar.hu
Csurgó Járás Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat 8840
Csurgó, Kossuth u. 1. Tel.: +36-82/472-43220, +36-530-5541, cskszgysz01@gmail.com
Fonyódi Járás Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ
8640 Fonyód, Fő u. 43. Tel.: +36-85/560-212, +36-20/380-4287
szockozpontosnaposoldalpilisvorosvar.hu
Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
7400 Kaposvár, Honvéd u. 33/A., Tel.: +36-82/529-180
kaposvar@cssk.hu

Marcali Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
8700 Marcali, Dózsa Gy. u. 9. Tel.: +36-85/510-355, gyermekjolet@szocialiskozpontosnaposoldalpilisvorosvar.hu
Nagyatád Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
7500 Nagyatád, Baross G. u. 1. Tel.: +36-82/504597, +36-30/400-4581, +36-30/7302972 +36-30/4004581 rszszk@nagyatad.hu nagyatadrszszk@gmail.com
Siófok Város Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központja
8600 Siófok Hock János köz. 2. +36-30 9556260, +36-84 /705-000 +36-84/705-004, siofok.csagyejo@gmail.com
Tabi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
8660 Tab, Petőfi S. u. 4. Tel.: +36/84 525-066 Tel.: +36/30 633-3218
cssgyjtabkp1@gmail.com

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYEI

Nagykállói Család- és Gyermekjóléti Központ
4320 Nagykálló, Bocskai út 2-4., Tel.: +36-42 /262-188, +36-20/482-8800, csaladsegito.nk@gmail.com
Nyírbátor Város Szociális Szolgálat Család- és Gyermekjóléti Központ
4300 Nyírbátor, Vár utca 1. Tel.: +36-42/630-863, +36-20/5586080, szocialisintezmeny@nyirbator.hu
Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
4400 Nyíregyháza, Körte u. 41/a., Tel.: +36-30/680 3657, +36-42/401-652, kozpontosnycsgyk.hu
Tiszavasvári Kornisné Liptay Elza Szociális és Gyermekjóléti Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálat
4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál út 87/A., székhely, 4440 Tiszavasvári, Hősök út 38., telephely, Tel.: +36-42/520-002, +36-42/520-003
gyermekjoletikozpontosnaposoldalpilisvorosvar.hu
Vásárosnamény BEREGTÖT KFI Család- és gyermekjóléti Központ
4800 Vásárosnamény, Rákóczi út 32. Tel.: +36-45/570-214
beregto.gyjk@gmail.com
Záhonyi járás - **Mándoki** Térségi Szociális Központ
4644 Mándok, Kossuth u. 18. Tel.: +36-45/425-157, +36-30/472-5171
orosz.jozsefne@mtszk.hu

TOLNA VÁRMEGYE

Bonyhádi Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
7150 Bonyhád Perczel M. u. 27., Tel.: +36-74/451-414, +36-20/9346-780, gyermekjoleti.bonyhad@gmail.com,

Dombóvári Egyesített Humán Szolgáltató Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ

7200 Dombóvár, Kinizsi u. 37. Tel.: +36-74/465-525

kozpont.dombovar@gmail.com, eszigdombovar@gmail.com

Paks Kistérségi Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Központ
7030 Paks Ifjúság útja 1/A., Tel.: +36-75/511-480, +36-20/8830484, borbos@paks.hu, gykozpontpaks@gmail.com

Szekszárd MJV Humánszolgáltató Központja Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

7100 Szekszárd, Szent István tér 10. Tel.: +36-74/511-482, +36-30/433-0797, +36-20/415-4343, szdgyjk@gmail.com, kozpont@humanszekszard.hu

Tamási és Városkörnyéke Önkormányzatok Szociális Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

7090 Tamási, Kossuth tér 17. Tel.: +36-74/570-083,

+36-74/647-451, tamasigyermekjoletikozpont@gmail.com

Tolna Családsegítő Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

7130 Tolna, Bajcsy- Zs. u. 96. Tel.: +36-74/540-711, +36-74/443-825 csaladkp.tolna@gmail.com, cssk@tolna.hu, gyjk.tolna@gmail.com

VAS VÁRMEGYE

Celldömölk Népjóléti Szolgálat, Család- és Gyermekjóléti Központ
9500 Celldömölk, Szalóky S. u. 3., Tel.: +36-95/525-918,

+36-95/525-914, +36-95/525-913, +36-95/525-914, +36-70/459-2988, csgyk@celldomolk.hu

Körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központ, Család- és Gyermekjóléti Központ

9900 Körmend, Thököly u. 46. Tel.: +36-94/594-115,

zita.korm@t-online.hu, simon.rita@kormend.hu

Szentgotthárd Család- és Gyermekjóléti Központ Szentgotthárd
9970 Szentgotthárd, Vajda János u. 6. Tel.: +36-94/380-874, +36-94/380-068, csaladsegito@csaladsegito-szentgotthard.hu

Vasvári Szociális és Gyermekjóléti Központ

9800 Vasvár, Árpád tér 8., Tel.: +36-20/473 9999, +36-94/370-573, gyjszvasvar@gmail.com

Kőszegi Szociális Gondozási Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

9730 Kőszeg Dózsa Gy. 24., Tel.: +36-94/561-510, +36-94/561-511, +36-30/608-57-27, gyermekozpont.koszeg@gmail.com

Sárvári Gondozási és Gyermekjóléti Központ Család- és Gyermekjóléti Központ

9600 Sárvár, Nádasdy u. 26., Tel.: +36-95/326-011, +36-95/320-149, +36-30/196 9926, +36-30/231 4829, gyermekjolelet@invitel.hu

Szombathely Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat II. számú Szakmai Egység Család- és Gyermekjóléti Központ

9700 Szombathely, Domonkos u. 5. Tel.: +36-94/512-790, +36-94/512-794, gyermekjoletikozpont@paloskaroly.hu

VESZPRÉM VÁRMEGYE

Ajkai Család és Gyermekjóléti Központ

8400 Ajka, Móra Ferenc. u. 7. Tel.: +36-88/508-320, +36-88/508-321, csskajka@ajkanet.hu

Balatonalmádi Gondos Panni Család és Gyermekjóléti Központ és Szociális Szolgálat

8220 Balatonalmádi, Baross Gábor u. 32. Tel.: +36-88/542-551, +36-88/452-555, +36-88/452-554, +36-20/377-9337,

almadikozpont@almadikozpont.hu

Balatonfüredi Szociális Alapszolgáltatási Központ

8230 Balatonfüred, Kéki u. 6. +36-87/580-612,

bszakfured@vipmail.hu

Pápa PVÖ ESZI Család és Gyermekjóléti Szolgálat

8500 Pápa, Anna tér 15. Tel.: +36-89/313-607, +36-89/318 046

gyermekjolelet@pvoeszi.hu

Sümege Napfény Segítő Központ Család és Gyermekjóléti Központ

8330 Sümege, Árpád u. 20., Tel.: +36-87/200-160, +36-30/211-0402, gyermekjolelet@segitokozpont.hu

Tapolca Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Család és Gyermekjóléti Központ

8300 Tapolca, Hősök tere 15. Tel.: +36-87/322-977,

+36-30/563-5927, +36-30 472-6556,

csaladgondozas.tapolca@gmail.com

Várpalota Térségi Népjóléti Gondozási Központ

8100 Várpalota, Mártírok útja 1. Tel.: +36-88/470-705,

gyejopalota1@freemail.hu, Tel.: +36-70/374-8440, 20/417-6340,

Veszprémi Családsegítő és Gyermekjóléti Integrált Intézmény
8200 Veszprém Mikszáth K. u. 13. Tel.: +36-88/402-530,
+36-20/259-2103, veszpremcssk@digikabel.hu
Zirci Önkormányzati Szolgáltató Központ Család és Gyermekjóléti
Központ
8420 Zirc, Alkotmány u. 14., Tel.: +36-88/416-936,
gyermekjoletzirc@gmail.com, Tel.: +36-20/563 2208,

ZALA VÁRMEGYE

Keszthelyi Család- és Gyermekjóléti Központ
8360 Keszthely, Kisfaludy utca 2., Tel.: +36-83/814 565, +36-30/995
1588, +36-30/365 3503, csgykkeszthely@gmail.com
Lenti Napsugár Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat, Lenti
8960 Lenti, Petőfi út 9/2. Tel.: +36-92/336 961, +36-30/398091,
napsugar@lenti.hu, gyermekj@freemail.hu
Letenyei Család- és Gyermekjóléti Központ
8868 Letenye Szabadság tér 7. Tel.: +36-93/900-169,
+36-30/372 4281 mozsklari@gmail.com ,
Nagykanizsai Család- és Gyermekjóléti Központ
8800 Nagykanizsa, Zrínyi Miklós u. 51., Tel.: +36-20/920 804,
+36-30/640 4280, +36-30/531 9080, gyjsznk@gmail.com
Zalaegerszegi Család és Gyermekjóléti Központ
8900 Zalaegerszeg, Apáczai tér 5. Tel.: +36-92/316 930,
+36-30/693 3950, +36-30/217 7877, +36-30/954 9392,
csaladsegito@zegcsgyk.hu, gyermekjolet@zegcsgyk.hu
Zalaszentgróti Szociális, Család- és Gyermekjóléti Központ
8790 Zalaszentgrót, Batthyány Lajos utca 32., Tel.: +36-83/347-744,
+36-30/545 1190, +36-30/791 5750, grotmaci@zalaszentgrot.hu

AJÁNLJUK

Partnerré VÁLUNK a mediációval
A szemlélettől – a gyakorlatig

Partnerré válunk a
mediációval –
a szemlélettől a
gyakorlatig
kiadványunk ...

www.csgyk02.hu

Réka és Feri válnak.
Online szerepjátékunkban
átélheted nehézségeiket,
kihívásait, és döntéseid-
del te magad alakíthatod a
válásukat. Egy dolog fon-
tos: választásaid az egész
családra hatással lesznek...
Próbáld ki ezt is!

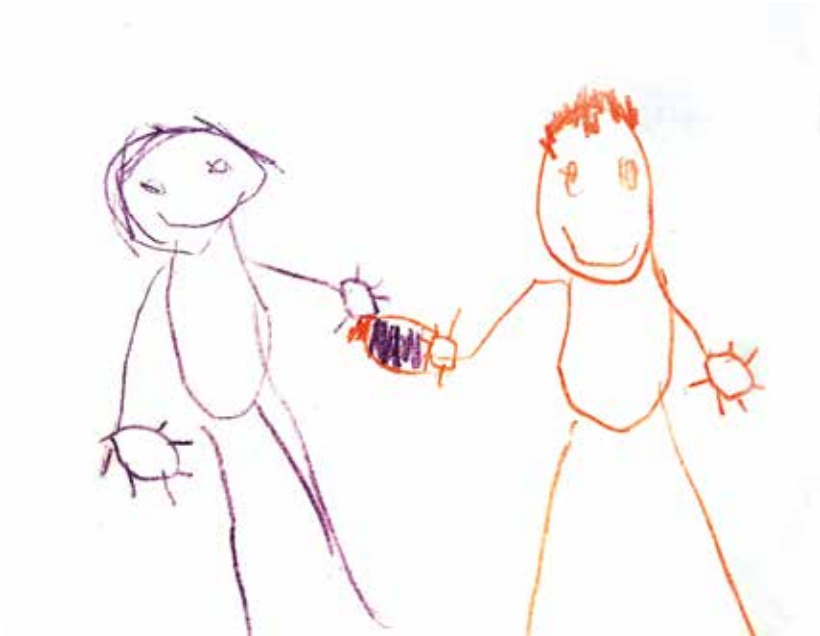

www.valaslabirintus.hu

„Alattad a föld,
fölötted az ég,
benned a létra.”

Weöres Sándor

Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzat
Család- és Gyermekjóléti Központ
© minden jog fenntartva
2023.